

Roma JAGIEŁŁO-MATYJASIK
Uniwersytet Śląski w Katowicach

EUROPEJSKIE PROJEKTY EDUKACYJNE REALIZOWANE W II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM IM. JANA MATEJKI W SIEMIANOWICACH ŚLĄSKICH

Realizacja europejskich projektów edukacyjnych przez polskie szkolnictwo jest obecnie coraz bardziej dostrzegana przez szerokie kręgi społeczeństwa. Podejmując tą tematykę Autorka chce zwrócić uwagę na zasadność i potrzebę ich dotychczasowego opracowywania oraz dalszego kontynuowania.

Międzynarodowa współpraca polskich i zagranicznych placówek oświatowych, umożliwiająca rówieśnikom żyjącym w różnych krajach europejskich nawiązywanie kontaktów o szerokim zasięgu. Organizowane wymiany międzyszkolne oraz towarzyszące im imprezy integracyjne, mają na celu zapoznać ich uczestników z kulturą, tradycją oraz historią danego kraju, a także zniwelować bariery językowe.

Przykładem realizacji takiego projektu jest siemianowickie II Liceum Ogólnokształcące im. Jana Matejki i jego uczniowie, biorący udział z nim związanych przedsięwzięciach. Każdorazowe zakończenie projektu daje satysfakcję jego uczestnikom i opiekunom, bogatszym o nowe doświadczenia i kontakty, a które niejednokrotnie owocują w przyszłości współpracą na płaszczyźnie zawodowej.

1. Charakterystyka europejskich projektów edukacyjnych

Proces integracji państw europejskich ukonstytuował podpisany w 1993 roku traktat w Maastricht, na mocy którego powołano do życia Unię Europejską. Organizacja ta dąży do ujednoczenia różnych sfer życia państw członkowskich, m.in. prowadzenie wspólnej polityki zagranicznej na arenie międzynarodowej czy współpracy gospodarczej. Z kolei artykuł 165¹ „Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej” mówi o konieczności rozwoju edukacji przy jednoczesnym poszanowaniu treści nauczania, języka, kultury i organizacji systemu oświaty zrzeszonych partnerów. Takie zadania Wspólnota ma realizować m.in. poprzez: 1) nauczanie i upowszechnianie języków państw członkowskich, 2) wymianę studentów i nauczycieli także poprzez zachęcanie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów, 3) zachęcanie do podejmowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi, 4) wymianę informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów edukacyjnych państw członkowskich oraz 5) popieranie rozwoju kształcenia na odległość.² Na straży tych założeń stoi jedna z 27 komisji europejskich, tj. komisja ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży na czele z komisarz Androulla Vassiliou.³ Komisja ta pod przewodnictwem Jána Figeľa⁴

¹ Artykuł 165 to dawny artykuł 149 „Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską”. Tekst skonsolidowany, „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” (Dz.Urz.UE) C321 E z dnia 29 XII 2006 roku, s. 39. To do niego są odwołania w decyzjach Parlamentu Europejskiego i Rady, które wprowadziły program edukacyjny „Socrates” oraz „Uczenie się przez całe życie”.

² Art. 165. 1, 2. „Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej”. Tekst skonsolidowany, Dz.Urz.UE C115 z dnia 9 V 2008, s. 47

³ Stanowisko to objęła ona w lutym 2010 roku po zaprzysiężeniu drugiej komisji José Barosso.

zaaprobowała na lata 2007-2013 program pt. „The Lifelong Learning Programme (LLP)” czyli „Uczenie się przez całe życie”.⁵ Wcześniej program ten nosił nazwę Sokrates i zrealizowany był w dwóch edycjach.⁶ Pierwsza z nich w latach 1995-1999, a kolejna była kontynuowana w latach 2000-2007. Realizację LLP na terenie państwa polskiego powierzono Agencji Narodowej, tj. Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) z siedzibą w Warszawie. Fundacja ta powołana została 23 czerwca 1993 roku przez Ministra Edukacji Narodowej Zdobysława Flisowskiego. Celem jej jest wspieranie działań, które przyczyniają się do poprawy jakości i efektywności systemu oświaty, szkolnictwa wyższego i szkoleń oraz ich otwarcia na świat⁷. Na chwilę obecną FRSE jest koordynatorem dwóch programów edukacyjnych, tj. wyżej wymienionego LLP oraz drugiego o nazwie „Młodzież w działaniu” („Youth In Action”).

Nadrzędnym celem programu „Uczenie się przez całe życie” jest *„...przyczynianie się do rozwoju Wspólnoty jako społeczeństwa opartego na wiedzy, charakteryzującego się trwałym rozwojem gospodarczym, licznymi i lepszymi miejscami pracy oraz większą spójnością społeczną przy jednoczesnym zapewnieniu należytej ochrony środowiska naturalnego dla przyszłych pokoleń. W szczególności program ten ma na celu sprzyjanie wymianie, współpracy i mobilności pomiędzy systemami edukacji i szkoleń w obrębie Wspólnoty, tak by stały się światowym wzorcem jakości”*⁸.

Z tak sformułowanych założeń tego programu wynika, że obejmie on kształcenie ogólne i zawodowe, różnego typu szkolenia, usługi doradztwa i poradnictwa zawodowego, a także kształcenie pozaformalne i nieformalne. Dzięki takim działaniom zwiększyć ma się poziom wiedzy, umiejętności i kompetencji wymaganych z perspektywy osobistej, obywatelskiej, społecznej lub zawodowej.⁹ Program ten został podzielony na 4 programy szczegółowe, tj.: Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci i Grundtvig oraz program międzysektorowy i program Jean Monnet.¹⁰

Analizując programy szczegółowe należy zwrócić uwagę na fakt, że każdy poszczególny jego sektor ma inny cel i przeznaczony jest do realizacji dla szkół innego etapu edukacyjnego. I tak Comenius skierowany jest do uczniów pobierających naukę od przedszkola aż po szkolnictwo ponadgimnazjalne włącznie oraz do nauczycieli w nich uczących. Program Erasmus obejmuje szkolnictwo wyższe (studentów i pracowników), w tym także słuchaczy studiów doktoranckich, różnego rodzaju praktyki studenckie oraz podmioty zajmujące się doradztwem i poradnictwem zawodowym. Leonardo da Vinci zapewnia kontynuowanie nauki

⁴ Ján Figel przewodniczył komisji ds. edukacji, szkoleń, kultury i młodzieży w latach 2004-2009.

⁵ Decyzja nr 1720/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 XI 2006 roku ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie, Dz.Urz.UE L 327 z dnia 24 XI 2006, s. 45

⁶ Decyzja nr 819/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 III 1995 roku ustanawiająca wspólnotowy program działań Socrates, Dz.Urz.UE L87 z dnia 20 IV 1995, s. 10 ; Decyzja nr 253/2000/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 I 2000 roku ustanawiająca drugi etap wspólnotowego programu działań w dziedzinie edukacji Sokrates, Dz.Urz.UE L 28 z dnia 3 II 2000, s. 1

⁷ § 5. 1. tekstu jednolitego Statutu Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Załącznik do Uchwały Rady Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji nr 105 z dnia 28 X 2009

⁸ Art. 1. 2. decyzji nr 1720/2006/WE...

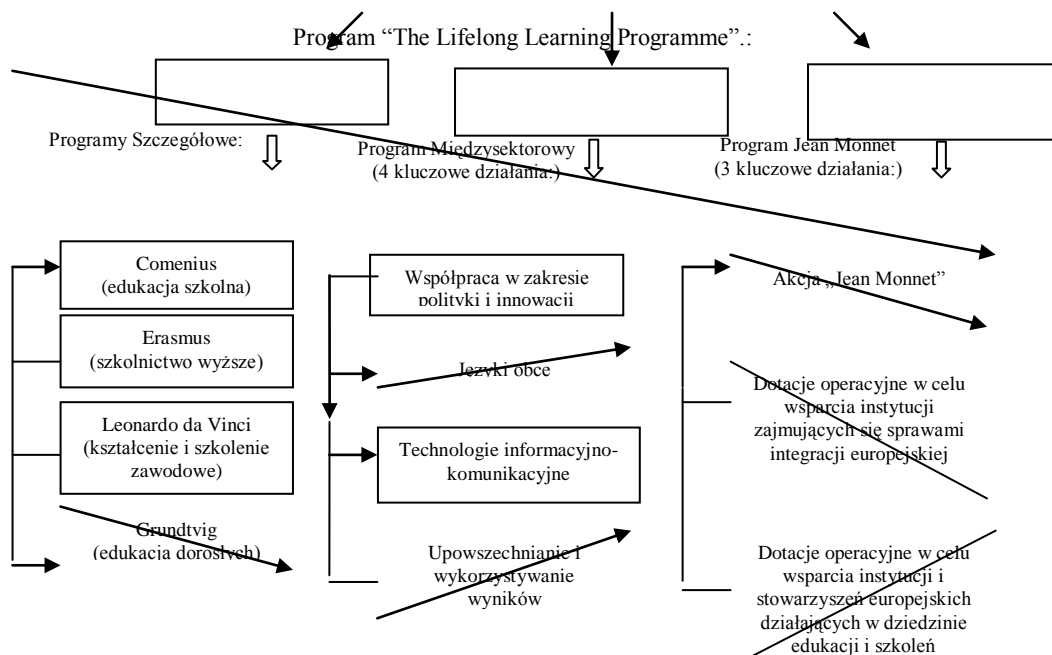
⁹ Art. 2. 29. decyzji nr 1720/2006/WE...

¹⁰ Art. 3. decyzji nr 1720/2006/WE...

osobom w zakresie kształcenia zawodowego, jak również osobom będących już na rynku pracy oraz nauczycielom i instruktorom zawodu. Ostatni z programów szczegółowych, czyli Grundtvig, jest dostępny dla osób dorosłych, instytucji ich kształcących oraz placówek zajmujących się kształceniem lub doskonaleniem kadry kształcącej dorosłych. Kolejnym elementem wchodzącym w skład LLP jest program międzysektorowy. Charakteryzują go cztery kluczowe działania, takie jak: 1) współpraca w zakresie polityki i innowacji, 2) propagowanie nauki języków obcych, 3) upowszechnianie i wykorzystywanie wyników, 4) korzystanie z technologii informacyjno – komunikacyjnych. Trzecią ostatnią częścią programu „Uczenie się przez całe życie” jest program Jean Monnet. Jego celem jest wsparcie instytucji i działań przez nie podejmowanych w zakresie integracji europejskiej. Opiera się on na trzech podstawowych działaniach, takich jak: 1) realizacja tzw. akcji Jean Monnet, która ma umożliwić naukowcom i studentom zapoznanie się z bieżącymi i przyszłymi procesami zachodzącymi w Europie, 2) udzielanie dotacji operacyjnych w celu wsparcia innych instytucji zajmujących się sprawami integracji europejskiej oraz 3) przyznawanie dotacji w celu wsparcia instytucji i stowarzyszeń europejskich działających w dziedzinie edukacji i szkoleń. Strukturę programu „The Lifelong Learning Programme” zamieszczono w schemacie nr 1.

W programie tym uczestniczy 27 państw członkowskich oraz kraje EFTA/EOG (są to: Islandia, Liechtenstein, Norwegia), kraje kandydujące do członkostwa w UE (Chorwacja, Turcja) oraz Szwajcaria.

Schemat nr 1: Struktura programu „The Lifelong Learning Programme”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: art. 16, 20, 24, 28 decyzji nr 1720/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 XI 2006 roku ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 327 z dnia 24 XI 2006, s. 45

Program ten tak precyzyjnie opracowany przez Komisję Europejską, realizowany na każdym szczeblu nauki, daje duże możliwości rozwoju uczniom, studentom i kadrze nauczycielskiej tak w kraju, jak i za granicą. Obok unijnego programu odbywają się również edycje krajowych programów szkoleniowo-edukacyjnych, których organizatorami i sponsorami są różne instytucje. Są wśród nich fundacje, stowarzyszenia, patroni różnych projektów, prywatne firmy oraz wydawnictwa. Udział w tego typu przedsięwzięciach to szansa poznania kultury i języka państwa przyjmującego na wymianę, a niekiedy i nawiązanie trwałych kontaktów osobistych. Te ostatnie nie raz przeradzają się w przyjaźń, której podtrzymaniu służą funkcjonujące dziś portale społecznościowe oraz korespondencja mail'owa. Takie spotkania młodzieży uczą też tolerancji oraz otwartości na świat. Z tą opinią zgadzają się uczniowie oraz pedagodzy II Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Matejki w Siemianowicach Śląskich.

2. Zarys dziejów II L.O. im. J. Matejki w Siemianowicach Śląskich.

Siemianowice Śląskie to obecnie miasto funkcjonujące na prawie powiatu, leżące w aglomeracji górnośląskiej, któremu to prawa miejskie przyznano w 1932 roku.

Od połowy lat 50. w Siemianowicach Śląskich funkcjonowały następujące ponadpodstawowe placówki szkolne: I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Śniadeckiego oraz działające w tym samym budynku w latach 1950-57 Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących; dwuletnia Zasadnicza Szkoła Zawodowa oraz trzyletnia Zasadnicza Szkoła Górnicza Kopalni „Siemianowice”. W latach 1952-57 działalność dydaktyczno-wychowawczą prowadziło również Technikum Hutnicze przy Hucie „Jedność”.¹¹

Kolejną szkołę średnią uruchomiono 1 września 1956 roku. Pomimo wielu poszukiwań prowadzonych przez jej Dyrekcję, do dnia dzisiejszego nie udało się odnaleźć aktu założycielskiego tej placówki. Organizatorem tego drugiego „ogólniaka” został mgr Feliks Wajler. Jemu to Kuratorium Okręgu Szkolnego w Katowicach powierzyło zadanie przekształcenia dotychczasowej Szkoły Podstawowej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (SP TPD) nr 4 w jedenastoletnią szkołę typu podstawowego i licealnego. W ten sposób utworzono Szkołę Podstawową i Liceum Ogólnokształcące, mieszczące się w jednym budynku przy ulicy Matejki 5. Dodatkowo usytuowane były w nim również w 1956 roku: Szkoła Przynależności Zawodowej oraz Przedszkole nr 4. Na stanowisko dyrektorskie w/w placówek powołano mgra Feliksa Wajlera.

Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące – bo tak początkowo określano te szkoły – patronat Jana Matejki uzyskały dopiero 31 października 1958 roku. Otrzymały one wtedy nazwę: Szkoła Podstawowa i Liceum Ogólnokształcące im. Jana Matejki w Siemianowicach Śląskich. Samodzielną działalność Liceum zaczęło prowadzić dopiero od początku roku szkolnego 1966/1967. Na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej z dnia 24 czerwca 1966 roku, nastąpiło oddzielenie Liceum od Szkoły Podstawowej. Ta ostatnia stała się samodzielną jednostką stopnia podstawowego opatrzoną nr 19 i otrzymała imię Ignacego Krasickiego. Po tych przekształceniach dyrektorem „ogólniaka” pozostał nadal mgr Feliks Wajler,

¹¹ A. Imielski, Oświata (w:)Siemianowice. Zarys rozwoju miasta, red. H. Rechowicz. Katowice 1969, s. 280-287

a jego dotychczasową zastępczynię Marię Januszewską powołano na kierownika nowej odtąd SP nr 19. Z kolei 1 września 1966 roku szkoła otrzymała nową – aktualną do dnia dzisiejszego – nazwę Liceum Ogólnokształcącego nr 2 im. Jana Matejki w Siemianowicach Śląskich.¹²

Przekształceniu uległ natomiast charakter liceum ze względu na zmiany strukturalne wprowadzane stopniowo do polskiego szkolnictwa od 1 IX 1999 roku. I tak, z dniem 1 września 2002 roku, II LO im. J. Matejki pozostające od pierwszych dni swojej pracy jednostką ponadpodstawową, stało się szkołą ponadgimnazjalną o tej samej nazwie.¹³ Z czteroletniej średniej szkoły ogólnokształcącej zostało przekształcone na 3 letnie liceum ogólnokształcące.

W pierwszych latach swej działalności, tj. w okresie 1956-1966, podbudową II LO była siedmioklasowa szkoła podstawowa, przy czym dla określenia nazw klas licealnych, przyjęto kontynuację numeracji klas podstawowych, tj. VIII-XI. Dopiero po wprowadzeniu założeń reformy z 1961, tą podstawą stało się osiem klas szkoły podstawowej i dlatego dla oznaczenia oddziałów licealnych przyjęto numerację od I do IV. Po wdrożeniu założeń reformy strukturalnej do szkół podstawowej i gimnazjum, od roku 2002/2003 uczniami tegoż 3-letniego liceum pozostają absolwenci 3-letniego gimnazjum.

Od początku działalności naukę w Liceum realizowano na poziomie podstawowym. Dopiero od roku szkolnego 1973/1974 zaczęto kształcić młodzież w dotychczasowym profilu ogólnym oraz w nowym profilu humanistycznym. W kolejnych latach uruchomiono też inne tzw. kierunki nauczania. I tak, w roku szkolnym 1982/1983 utworzono nowy profil biologiczno-chemiczny, a w latach 1987-1991 przyjmowano uczniów do nowo otwartych klas pedagogicznych. Natomiast od roku 1991 istniał w Liceum tylko jeden profil podstawowy, ale zróżnicowany ze względu na naukę języków: niemieckiego, angielskiego i rosyjskiego. Po uruchomieniu w 1992 roku pierwszej pracowni komputerowej, informatyka – obok języków – stała się także elementem różniącym proces nauczania.

Obecnie w 3-letnich liceach ogólnokształcących profile formalnie nie istnieją, bo taki sposób nauki prowadzą nowe lica profilowane. Obecne licea ogólnokształcące nadal prowadzą naukę o charakterze sprofilowanym, ale bez użycia takiej nazwy, a tylko jako rozszerzone treści z tych przedmiotów, które uczniowie zadeklarowali się zdawać na egzaminie dojrzałości. W roku szkolnym 2002/2003 w II LO im. J. Matejki, tj. w pierwszym roku funkcjonowania nowego oblicza dydaktyczno-naukowego zreformowanych szkół ponadgimnazjalnych, zorganizowano klasy: matematyczno-informatyczną, humanistyczną, kulturalno-artystyczną, biologiczno-chemiczną i językową. W kolejnych latach tworzone klasy

¹² Archiwum II Liceum Ogólnokształcącego im. J. Matejki w Siemianowicach Śl. (ALO), Kronika Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego w Siemianowicach Śl. (Kronika SP i LO), brak paginacji.

¹³ Por.: Biuro Rady Miasta, Rejestr Uchwał, Uchwała nr 546/2002 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 31 I 2002 roku w sprawie: przekształcenia szkoły podstawowej – II Liceum Ogólnokształcące w Siemianowicach Śląskich przy ulicy Leśnej 1 w szkołę ponadgimnazjalną – II Liceum Ogólnokształcące w Siemianowicach Śląskich przy ulicy Leśnej 1; Ibidem, Uchwała Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 14 III 2002 roku w sprawie częściowej zmiany uchwały Nr 546/2002 w sprawie przekształcenia szkoły ponadpodstawowej – II Liceum Ogólnokształcącego w Siemianowicach Śląskich przy ul. Leśnej 1 w szkołę ponadgimnazjalną – II Liceum Ogólnokształcące w Siemianowicach Śląskich przy ul. Leśnej 1

o różnym zakresie nauczania. W obecnym roku szkolnym, tj. 2012/2013 uruchomiono klasy: medialną i przyrodniczo-ratowniczą.

Przełomowym wydarzeniem w historii Szkoły była zmiana jej siedziby. W maju 1976 roku w nagrodę za 20-letnią pracę dydaktyczno-wychowawczą, władze miejskie postanowiły przekazać „ogólniakowi” wyremontowany i zmodernizowany gmach na Osiedlu Tuwima przy ulicy Leśnej 1, obok Lasku Bytkowskiego. To lokum zostało oddane do użytku już w 1958 roku dla potrzeb Szkoły Podstawowej nr 18 im. Jana Hadamika, która w 1976 roku uległa likwidacji. Budynek ten wymagał niewielkich napraw i tylko dzięki zabiegom ówczesnego dyrektora Liceum mgr Krystyny Halor, Grona Nauczycielskiego i Rodziców, II LO już w sierpniu tego samego roku mogło przenieść się do nowego pomieszczenia, a we wrześniu rozpocząć w nim nowy rok szkolny 1976/1977. „Matejko” pozostaje jego gospodarzem do dnia dzisiejszego, a w poprzednim budynku przy ulicy Matejki 5 funkcjonuje obecnie Zespół Szkół Techniczno-Usługowych.

Użytkowany przez II LO od 1976 roku obiekt jest dwupiętrowym budynkiem. Jego mankamentem jest usytuowanie sali gimnastycznej na pierwszym piętrze oraz brak auli. Ten ostatni problem został po części rozwiązany, w ten sposób, że z pomocą Komitetu Rodzicielskiego zagospodarowano korytarz na szkolne audytorium, tym bardziej, że ilość klas ulega ciągłej zmianie, zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem. Aktualnie Szkoła może się poszczycić dwoma salami komputerowymi i centrum multimedialnym przy bibliotece, wyposażonymi w nowoczesne zaplecze technologiczne. W jego skład zaliczyć można trzy tablice interaktywne, platformę edukacyjną, e-dziennik, Wi-Fi, katalog biblioteczny on-line, tablety, materiały multimedialne.

Doniosłym wydarzeniem w dziejach Liceum było przyznanie mu sztandaru szkolnego za 30-letnią działalność na terenie Siemianowic Śląskich. Sztandar został wykonany według konspektu Antoniego Halora. W taki właśnie sposób tę placówkę szczerbła licealnego odznaczono przede wszystkim za bardzo dobre wyniki osiągane w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Uroczyste jego wręczenie nastąpiło w dniu 11 października 1986 roku i zbiegło się z zjazdem absolwentów „ogólniaka”. Z inicjatywą o jego przyznanie wystąpili: Szkolny Komitet Rodzicielski, a Dyrekcja i Rada Pedagogiczna szkoły już 12 marca 1985 roku skierowały odpowiednie pismo do Prezydenta Miasta Siemianowic Śląskich oraz do Kuratorium Oświaty i Wychowania w Katowicach. Po pozytywnym zaopiniowaniu wniosku przez w/w placówki, Społeczny Komitet Fundacji Sztandaru podjął działania dotyczące jego zaprojektowania i realizacji, a wszystkie środki niezbędne do jego wykonania pokryła Fabryka Śrub i Nitów z Siemianowic Śląskich.¹⁴

II LO im. Jana Matejki posiada również własny hymn. Nosi on tytuł „Wyzwanie” i powstał w latach 70. Jego słowa napisała nauczycielka języka polskiego mgr Karolina Koper, a muzykę skomponował nauczyciel wychowania muzycznego Piotr Weintrit.

W dniu dzisiejszym, zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami, prezentowana placówka posiada elektroniczny adres: www.mateja.edu.pl. Pierwsza strona szkoły w sieci, dziś już nieaktualna, wykonana została w sierpniu 1998 roku przez nauczyciela informatyki mgra Romualda Magierę. Na chwilę

¹⁴ ALO, Kronika Szkolna z lat 1979/1980-1988/1989 (Kronika II LO 1), brak paginacji

obecną jej administratorem pozostaje pan Przemysław Malik. Strony te, bogate w graficzne opracowania, relacjonują na bieżąco wydarzenia z „życia szkoły”.

W latach 90. II LO utrzymywało żywe kontakty z wyższymi uczelniami, tj. z Wydziałem Inżynierii Materiałowej, Metalurgii i Transportu Politechniki Śląskiej z Gliwic oraz Wydziałem Górniczym Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica z Krakowa. Na podstawie zawartych porozumień z w/w placówkami, uczniowie zdający pisemny i ustny egzamin dojrzałości z matematyki, mogli jednocześnie zaliczyć egzamin wstępny na studia na w/w kierunkach. Warunkiem do spełnienia było uzyskanie przez ucznia średniej od 3,5-4,0 w zależności od wybranego kierunku studiów.

Aktualnie „Matejka” współdziała z Uniwersytetami: Śląskim i Ekonomicznym w Katowicach, Wyższą Szkołą Mechatroniki (WSM) w Katowicach oraz Politechniką Śląską, a konkretnie z jej dwoma wydziałami: Wydziałem Inżynierii Środowiska i Energetyki w Gliwicach oraz Wydziałem Inżynierii Materiałowej i Metalurgii w Katowicach. Współpraca ta polega na udziale uczniów w wykładach i pokazach organizowanych na uczelniach bądź w szkole z zakresu nowoczesnych technologii, sprzętu i oprogramowania, co ma przybliżyć uczniom zainteresowanym studiowaniem na kierunkach technicznych realizowane tam założenia procesu dydaktycznego.

W dziejach II Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Matejki w Siemianowicach Śl. zaszczytu zasiadania na fotelu dyrektorskim (do dnia dzisiejszego) dostąpiły cztery osoby. Jak podano wcześniej pierwszym dyrektorem był mgr Feliks Wajler, a po nim od 1 września 1971 roku mgr Krystyna Halor, od 1 września 1987 roku mgr Michał Zegadło. Obecnie, tj. od 1 lipca 2007 roku, funkcję tą pełni mgr Katarzyna Sztylek.

3. Wybór zrealizowanych europejskich programów edukacyjnych.

Do grona placówek biorących czynny udział w europejskich programach edukacyjnych należy Liceum „Matejki”.¹⁵ Od 1990 roku Szkoła współpracuje z niemieckim gimnazjum muzycznym Waldstrasse z Hattingen, położonym w Północnej Nadrenii-Westfalii, niedaleko Duisburga. Współdziałanie to realizowane jest w ramach organizacji „Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży” (PNWM), którą powołano do życia 17 czerwca 1991 roku w Bonn na mocy „Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy”. W rzeczywistości PNWM zaczęła funkcjonować od 1993 roku, kiedy to utworzono dwa biura tej organizacji w Warszawie i Poczdamie. Na spotkaniach młodzieży finansowanych przez rządy obu państw oferuje się jej poznanie kultury i języka kraju sąsiada. Dodatkowo organizowane są wycieczki do różnych miejsc pamięci.

Początek współpracy między tymi placówkami należy łączyć z przyjazdem na urlop w 1989 roku do niegdyś polskiej części Bukowiny Jochena Rinke, nauczyciela języka angielskiego i religii z niemieckiego gimnazjum. Pobyt ten zorganizował ksiądz z Duisburga, który podczas stanu wojennego dostarczał paczki do parafii w Nowym Bytomiu. I to on właśnie podsunął niemieckiemu pedagogowi myśl nawiązania kontaktu z jakąś polską szkołą. Jako pierwsza

¹⁵ W II LO realizowano nie opisane w tekście cztery projekty unijne: „Matematyka reaktywacja”, „Liderzy przedsiębiorczości”, „Edukacja to więcej niż szansa” oraz „Przepustka na politechnikę”. Więcej informacji na ich temat można znaleźć na stronie internetowej szkoły: www.mateja.edu.pl

dowiedziała się o tej sprawie uczennica II LO Gabrysia Jastrzębska. Ona też poinformowała o tym ówczesnego dyrektora mgra Michała Zegadło. W 1990 roku do Niemiec pojechała delegacja z „Matei” (w składzie mgr Michał Zegadło, mgr Elżbieta Herma, mgr Eugeniusz Sikorki oraz jedna uczennica) w celu uzgodnienia wymiany młodzieży. Przy jej realizacji przyjęto zasadę, że aby uczestniczyć w rewizycie należy przyjąć gościa z Niemiec do swego domu na czas trwania wizyty. Uczestnicząc w tych wyjazdach młodzież nawiązuje bezpośredni kontakt z rówieśnikami, wypróbowując przy tym swoją znajomość języka obcego; poznaje szkołę niemiecką lub polską i stosowane w niej metody nauczania, a także poznaje tradycje państwa oraz jego kuchnię.

Wymiany, które miały miejsce nieprzerwanie w latach 1991-1993, 1996-2002, 2005, 2009 i w 2012 roku, trwają około 8-10 dni. Wzięto w nich udział prawie 300 licealistów „Matejki”. Tzw. żelaznym punktem programu pobytu młodzieży niemieckiej w naszym kraju są: Kraków oraz obóz koncentracyjny w Oświęcimiu, a naszych uczniów w Niemczech: Köln i Fabryka Samochodów Opel w Bochum.

Za sprawą gimnazjum z Hattingen, II LO zostało włączone do programu „Rota” czyli Międzynarodowych Warsztatów Młodzieży. Gospodarzem takich spotkań jest zawsze szkoła niemiecka.¹⁶ W projekcie tym uczestniczą jeszcze szkoły z 7 państw, tj. z Wielkiej Brytanii (Lincoln Christ's Hospital School in Lincoln), Belgii (Sint-Lodewijkscollege in Brügge), Holandii (Elde College in Schijndel), Hiszpanii (Pintor Antonio Lopez in Tres Cantos bei Madrid) oraz Włoch (Liceo Scientifico Statale "G.B.Quadri" in Vicenza). W tego typu wymianie młodzież z „Matei” wzięła już udział cztery razy, tj. w 1999, 2003, 2006 oraz 2011 roku. W tej ostatniej uczestniczyła w warsztatach pod hasłem „Kryzys – jaki kryzys?”. Rozpoczęły się one każdego rana kursem językowym z prawem wyboru języka spośród niemieckiego, hiszpańskiego, włoskiego, holenderskiego, polskiego i języka migowego. Po ich zakończeniu, jak i po południu miały miejsce bardzo ciekawe warsztaty pogrupowane tematycznie, takie jak: forum polityczne, sztuka, muzyka, taniec, kulinaria, kreatywne pisanie, technologia i dziennikarstwo. W wolnych chwilach „młodzi Europejczycy” wzajemnie się poznawali, opowiadając o swych rodzinnych krajach i ich kulturze.¹⁷

Siemianowickie II LO w latach 2002-2005 należało do szkół uczestniczących w programie Socrates Cominus 1, który był wtedy jednym z ośmiu akcji programu Sokrates. Celem tej akcji było podniesienie poziomu edukacji szkolnej uczniów, wzmocnienie jej wymiaru europejskiego, zachęcenie do nauki języków obcych oraz promowanie świadomości europejskiej. Założenia tego programu miały na celu zmobilizować uczniów do nauki w celu osiągnięcia lepszych wyników w nauce.¹⁸ Całość programu Socrates Cominus 1 podzielono na trzy projekty: Projekty Szkolne, Projekty Językowe oraz wdrażany przez II LO Projekt Rozwoju Szkoły. Ten ostatni zmierzał do usprawnienia zarządzania placówką i udoskonalenia metod dydaktycznych. Jego koordynatorem była szkoła z Wielkiej Brytanii. W październiku 2001 roku w Finlandii na seminarium kontaktowym, „Mateja” nawiązała kontakty ze szkołami z Wielkiej Brytanii, Rumunii i Estonii. Hasłem przewodnim było „Wdrażanie międzykulturowej współpracy poprzez zastosowanie

¹⁶ www.gy-waldstrasse.de

¹⁷ www.Siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&Nid=12038

¹⁸ „Comenius 1. Informator dla szkół.”, Komisja Europejska. Warszawa 2005, s. 5-13

technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT)”. Zacieśnieniu kontaktów w grupie partnerskiej służyły wyjazdy nauczycieli. W nich to siemianowiccy pedagodzy uczestniczyli kilka razy. Pierwsze z nich miało miejsce w styczniu 2002 roku w Rumunii, a podsumowujące w czerwcu 2005 roku w Wielkiej Brytanii. Ich organizację przedstawiono w tabeli 1.

Tabela nr 1: Harmonogram spotkań nauczycieli w ramach programu Sokrates Comenius 1.

L.p.	ROK REALIZACJI	SPOTKANIA PARTNERÓW		CHARAKTER SPOTKANIA
		DATA	KRAJ	
1.	-	październik 2001	Finlandia	seminarium kontaktowe
2.	I. (2002/2003)	styczeń 2002	Rumunia	wizyta przygotowawcza
3.		marzec 2002	-	złożenie wniosku
4.		październik 2002	Wielka Brytania	wizyta robocza
5.		styczeń 2003	Polska	wizyta koordynatorów
6.		marzec 2003	Estonia	Teatr „Nieduży” zaprezentował na Festiwalu Szkolnych Teatrów „Saaremaa Miniteatpaerad” (zdobycie III miejsca)
7.		II. (2003/2004)	listopad 2003	Rumunia
8.	listopad 2003		-	obchody Tygodnia Comeniusa (Dzień Europejski)
9.	styczeń/luty 2004		Polska	wizyta robocza
10.	marzec 2004		Estonia	wymiana nauczycieli
11.	marzec 2004		Wielka Brytania	wymiana nauczycieli
12.	III. (2004/2005)	listopad 2004	Estonia	wizyta robocza
13.		grudzień 2004	Bytom	udział w Targach Programu Sokrates Comenius
14.		luty 2005	Polska	wymiana nauczycieli
15.		10 luty 2005	-	Dzień Europejski
16.		marzec 2005	Wielka Brytania	wymiana nauczycieli; zarządzanie i administracja placówką
17.		kwiecień 2005	Polska	
18.		czerwiec 2005	Wielka Brytania	wizyta robocza koordynatorów; podsumowanie współpracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Programu „Wdrażanie międzykulturowej współpracy poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), brak paginacji.

Kolejnym projektem unijnym w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” był projekt Comeniusa o nazwie „Climate Change: The Solution Is You” („Zmiany klimatyczne – Rozwiązaniem Jesteś Ty”). Zrealizowany on został w latach 2009/10-2010/11 przy współudziale 8 państw partnerskich, tj. Grecji – jako koordynatora, Hiszpanii, Turcji, Polski, Belgii, Włoch, Litwy i Węgier. Jego uczestnikom przyświecał cel pogłębienia wiedzy i świadomości ekologicznej oraz innych zagadnień związanych z ekologią. Współpraca zaowocowała czterema spotkaniami: 1) w październiku 2009 roku w Hiszpanii,¹⁹ 2) we wrześniu 2010 roku w Siemianowicach Śl.,²⁰ 3) w październiku 2010 roku w Turcji,²¹ 4) a na przełomie marca i kwietnia 2011 roku w Grecji.²² Ponadto nawiązano liczne kontakty za sprawą specjalnie utworzonej w ramach akcji platformy cyfrowej oraz korespondencji mailowej. Do ich rezultatów zaliczyć można m.in. wielojęzyczny słowniczek ekologiczny, posadzone przez uczniów rośliny, wielojęzyczny eko-song zaprezentowany na antenie radiowej, liczne filmiki, prezentacje i plakaty.²³ Najlepszym podsumowaniem udziału w tego typu przedsięwzięciach jest opinia jednej z uczestniczek wyjazdu do Grecji. Napisała ona: *„Dzięki wymianie poznaliśmy wielu interesujących ludzi z innych krajów i mogliśmy podszkolić język angielski. Zaznaliśmy wiele życzliwości i uprzejmości ze strony ludzi, u których gościliśmy. Posiłki w miejscowych restauracjach pozwoliły nam na degustację typowych greckich potraw, które przypadły nam do gustu... Niestety wszystko, co dobre szybko się kończy.”*²⁴

W 2012 roku II LO bierze udział w nowym, dopiero co zatwierdzonym projekcie Comeniusa: „Are we green enough?” („Czy jesteśmy wystarczająco zieloni?”), zaplanowanym na lata 2012/2013-2013/2014. Jego ogólnym założeniem jest upowszechnienie ekologicznego stylu życia poprzez współpracę edukacyjną. Pierwsze spotkanie organizacyjne miało miejsce w grudniu 2011 roku, kiedy to do „Matei” przyjechał jego koordynator ze szkoły w Belgii.²⁵ W sumie udział w projekcie potwierdziło 7 państw (Belgia, Polska, Węgry, Hiszpania, Turcja, Litwa, Grecja). Opracowano już wstępny harmonogram spotkań (m.in. w październiku 2012 roku w Belgii, w listopadzie 2012 roku w Hiszpanii, w marcu 2013 roku w Polsce) oraz czynności do wykonania (m.in. konkurs na logo projektu, blog uczniowski, audycja radiowa, ankiety, filmy, prezentacje na temat zielonej energii).

W II LO odbywają się również spotkania w ramach projektu „Enter Your Future”, organizowanego przez globalne stowarzyszenie studentów AIESEC Polska, a które jest pod patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej. Charakteryzują go tygodniowe zajęcia, prowadzone przez studentów z całego świata w języku angielskim. Pierwsze z nich odbyło się w październiku 2009 roku z udziałem Stevena z Tajwanu (jego prawdziwe imię to Lin Shu Hao). Poprowadził on zajęcia z przedsiębiorczości.²⁶ Po jego wizycie w listopadzie 2009 roku, przyjechały do Liceum studentki z Ukrainy: Julia i Tatiana. W prowadzonych przez

¹⁹ <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=9419>

²⁰ <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=11008>

²¹ <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=11239>

²² <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=12002>

²³ <http://www.thesolutionisyou.eu/>

²⁴ <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=12002>

²⁵ <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=13313>

²⁶ <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=9368>

siebie zajęciach opisały swój rodzinny kraj, jego kulturę i położenie geopolityczne, a następnie omówiły zagadnienia na temat globalizacji i praw człowieka.²⁷ Druga edycja projektu miała miejsce we wrześniu 2012 roku kiedy to „Mateję” odwiedziły dwie studentki, Cathy z Chin (jej prawdziwe imię to Xinyuanzhanhg) oraz Tamo z Gruzji (Tamuna Tchurkveidze).²⁸

W roku szkolnym 2011/2012 uczniowie II LO im. J. Matejki przystąpili do projektu Szkoła Nowych Technologii, w ramach programu Microsoft Partners In Learning, noszącego w Polsce nazwę Partnerstwo dla Przyszłości. Podsumowaniem projektu było uzyskanie przez szkołę certyfikatu „Lidera Szkoły Nowych Technologii”.²⁹ Program ten jest jedną z integralnych części programu międzynarodowego, którego sponsorem jest firma Microsoft oraz Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne. Skierowany jest on do uczniów, nauczycieli i dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych. Jego ogólnym założeniem jest przekazanie uczestnikom najnowszej wiedzy z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych.³⁰

Podsumowując można stwierdzić, iż od 1991 roku uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Matejki uczestniczyli w realizacji siedmiu różnych projektów, których organizatorami były różne instytucje, szkoły i organizacje. Pełny ich wykaz zamieszczono w tabeli 2.

Tabela nr 2: Udział II LO im. Jana Matejki w Siemianowicach Śl. w wybranych europejskich projektach edukacyjnych.

L.p.	NAZWA PROJEKTU	ORGANIZATOR	LATA REALIZACJI/EDYCJI
1.	Wymiana Młodzieży	Polsko – Niemiecka Współpraca Młodzieży	od 1991 roku
2.	Rota	Gimnazjum w Hattigen	1999, 2003, 2006, 2011
3.	Projekt Rozwoju Szkoły	Sokrates – Comenius 1	2002-2005
4.	Climate Change: The Solution Is You	The Lifelong Learning Programm – Comenius	2009-2011
5.	Enter Your Future	AIIESEC Polska	2009, 2012
6.	Szkoła Nowych Technologii	firma Microsoft oraz Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne	2012
7.	Are We Green Enough?	The Lifelong Learning Programm – Comenius	2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: materiałów zgromadzonych w Archiwum II Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Matejki w Siemianowicach Śląskich.

²⁷ <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=9560>

²⁸ <http://www.siemianowice.pl/isi/index.php?op=show&cat=8&nid=14985>

²⁹ Poza tym siemianowickie Liceum posiada tytuły: „Szkoła z klasą”, „Szkoła bez przemocy”, „Bezpieczna szkoła” oraz „Promotor Ekologii”

³⁰ <http://www.microsoft.com/poland/edukacja/szkoly/szkolanowychtechnologii/default.aspx>

Bibliografia

I. Źródła niedrukowane:

1. Archiwum II Liceum Ogólnokształcącego im. J. Matejki w Siemianowicach Śląskich:
 - Kronika Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego w Siemianowicach Śl., brak paginacji
 - Kronika Szkolna z lat 1979/1980-1988/1989, brak paginacji
2. Biuro Rady Miasta Siemianowic Śląskich, Rejestr Uchwał:
 - Uchwała nr 546/2002 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 31 I 2002 roku w sprawie: przekształcenia szkoły podstawowej – II Liceum Ogólnokształcące w Siemianowicach Śląskich przy ulicy Leśnej 1 w szkołę ponadgimnazjalną – II Liceum Ogólnokształcące w Siemianowicach Śląskich przy ulicy Leśnej 1
 - Uchwała Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 14 III 2002 roku w sprawie częściowej zmiany uchwały Nr 546/2002 w sprawie przekształcenia szkoły ponadpodstawowej – II Liceum Ogólnokształcącego w Siemianowicach Śląskich przy ul. Leśnej 1 w szkołę ponadgimnazjalną – II Liceum Ogólnokształcące w Siemianowicach Śląskich przy ul. Leśnej 1

II. Źródła drukowane:

1. Decyzja nr 819/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 III 1995 roku ustanawiająca wspólnotowy program działań Socrates, „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” L87 z dnia 20 IV 1995
2. Decyzja nr 253/2000/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 I 2000 roku ustanawiająca drugi etap wspólnotowego programu działań w dziedzinie edukacji Socrates, „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” L 28 z dnia 3 II 2000
3. Decyzja nr 1720/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 XI 2006 roku ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie, „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” L 327 z dnia 24 XI 2006
4. Tekst jednolity Statutu Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Załącznik do Uchwały Rady Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji nr 105 z dnia 28 X 2009
5. Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. Tekst skonsolidowany, „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” C321 E z dnia 29 XII 2006 roku
6. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Tekst skonsolidowany, „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej” C115 z dnia 9 V 2008
7. A. Imielski, *Oświata*. (w:) H. Rechowicz (red.): *Siemianowice. Zarys rozwoju miasta*. Katowice 1969
8. Comenius 1. Informator dla szkół., Komisja Europejska. Warszawa 2005

III. Źródła internetowe:

1. www.gy-waldstrasse.de
2. www.mateja.edu.pl
3. www.microsoft.com/poland/edukacja/szkoly/szkolanowychtechnologii/default.aspx
4. www.siemianowice.pl